УМОВИ ПРИЙНЯТТЯ НА ПБФ В ПРЯШЕВІ
на шк. рік 1979—1980.

Православний богословський факультет в Пряшеві прийме на шк. рік 1979—80 кандидатів навчання за таких умов:

а) До однорічного підготовчого курсу при ПБФ можуть бути прийняті кандидати, які мають принаймні 17 років і котрі не мали змоги закінчити середню освіту.

б) **На I курс Православного богословського факультету** можуть бути прийняті кандидати, котрі закінчили повну середню школу з матурою. Власноручно написану заяву треба подати на адресу Православного богословського факультету в Пряшеві, вул. Сладковича № 23, прикладаючи такі документі:

1. Матрику про хрещення. 2. Останнє шкільне свідоцтво. 3. Лікарську посвідку про стан здоров'я. 4. Життєпис (у двох екземплярах). 5. Рекомендацію місцевого священика.

Заяви, разом з вищенаведеними документами, треба подати на деканат ПБФ в Пряшеві до кінця травня 1979 р.

Слідуючий номер вийде 2 червня 1979 р.

Видає: Православна Церква в Чехословаччині у ЦВ у Братіславі. — Редакція: 080 01 Пряшів, вул. ім. Словацької республіки рад № 1 тел.: 313-79. Керує редакційна колегія. Відповід. редактор проф. Др. Стефан Пружинський, технічний редактор Г. Ференцова. — Виходить 12 раз у рік. — Друкують Дуклянські друкарні, н. п. Пряшів. Річна передплата — 12 Кчс, один номер — 1 Кчс. Річна передплата для кордону — 2 долари — Поширює ПГС. Замовлення приймає кожний поштамт і листоноші. Закордонні замовлення треба надсилати на адресу PNS — Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48. Дозволено постановою SÚTI 15/10 z 27. 12. 1972.
Číslo indexu: 49 894.

ЗАПОВІТ СВ. КИРИЛА І МЕФОДІЯ

РІК ВИДАННЯ XXII МІСЯЧНИК ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ № 5/1979

З життя Пряшівської єпархії

АРХІЄРЕЙСЬКІ БОГОСЛУЖЕННЯ

● 4 березня 1979 р. Преосвященніший Николай, єпископ Пряшівський, служив св. архієрейську Літургію в кафедральному храмі в Пряшеві. Разом з ним служили о. прот. Йосиф Ілюк і о. Петро Корманик. Проповідував Преосвященніший владика Николай про значення св. посту для духовного росту людини.

● Св. архієрейську Літургію Преосвященніший владика Николай служив і 11 та 25 березня ц. р. Із владикою служили згадані священики, проповідував о. прот. Йосиф Ілюк, спиритуал ПБФ.

З життя Михалівецької єпархії

АРХІЄРЕЙСЬКІ БОГОСЛУЖЕННЯ

● В Крестопоклонну неділю 18 березня ц. р. Преосвященніший владика Кирил, єпископ Михалівецький, служив св. архієрейську Літургію у кафедральному храмі в Михалівцях. З владикою служив о. прот. Ш. Горкай, який говорив також проповідь.

● У четверту неділю Великого посту і на свято Благовіщення 25 березня ц. р. Преосвященніший владика Кирил служив архієрейську св. Літургію в кафедральному храмі. Проповідував о. прот. Ш. Горкай.

НАРАДА ДУХОВЕНСТВА

● 29 березня ц. р. у Михалівцях була нарада православного духовенства Михалівецького архідеканату, в якій взяли участь і священики з Требішівського та Кошицького архідеканатів. Доповідь до 1600 річниці з дня смерті св. Василія Великого о. прот. д-ра Ш. Пружинського, декана ПБФ, зачитав о. прот. Ю. Цап. До 31 річниці Лютого 1948 р. говорив о. прот. П. Семанцо. З планом діяльності на наступний період ознайомив присутніх о. прот. Ю. Цап. Дискусію і хід засідання оцінив Преосвященніший владика Кирил.

Ю. Ц.

Посмертна згадка

12 травня ц. р. минає рік з того часу, як нас залишив назавжди православний куратор, брат Юрій З А Я Ц . Приход у Бишті Требишівського округу втратив у його особі відданого добровільного працівника церкви, який всіх навколо себе вміє запалити за справу приходу.

Ще довго його рідні будуть згадувати свого дорогого, трудолюбивого, скромного родича. Віруючі в ньому втрачають особу, що дбала про храм, що канторувала й обслужувала священика.

За всю його добросовісну роботу на благо Православної Церкви нехай Господь Бог нагородить його небесними щедротами.

Вічная йому пам'ять!

„И се Я с вами во все дни до скончания века“ (Матф. 28, 20)

Мы не одиноки. Каждый из нас, верующих, знает, что рядом с нами всегда Господь наш Иисус Христос, Который обещал быть с нами до скончания века. Он не только рядом с нами. Он, по Его же слову, стучит в наши сердца и входит в них, если мы этого достойны. Возносясь на небо, Господь Иисус Христос обещал не оставить нас сирых и беспомощных, бессильных в борьбе со страстями и грехами. Мы не одиноки не только потому, что находимся в беспрерывном общении с Небесной Церковью, но и потому, что все мы, православно верующие люди, составляем одну великую семью Божиих детей. Господь нам подает через Свою Церковь обильную благодатную помощь в таинствах, в священнодействиях, в молитвах и многократных благословениях, какими сопровождается наше богослужение.

Кто в скорби душевной хочет искать Господа, тот должен знать, прежде всего, что, по слову апостола, Господь близ (Филип. 4, 6). Господь не далеко от единого коегождо (Деян. 7, 27). Только искать Его прилежно должно внутри чистого сердца, в доме Божием, в храме, куда мы приходим помолиться Господу. Христианин, когда подает помощную руку ближнему, нуждающемуся в нашей помощи или утешении, должен помнить, что милуяй нища взаим дает Богу; что человек в служении делами милосердия единому от малых сих, творит добрые дела Господу и, что вместе с нищим протянет ему руку Сам Господь, одну протянет, другой благословит.

Когда малодушествуем, когда совесть наша мятется и на душу нашу находят минуты уныния, мы, грешные, ищем Бога, и нам кажется, что не находим Его, мы должны посредством священников, отцов духовных прибегать за утехой и помощью к Богу. И когда отец духовный поднимает над главой верующего человека благословляющую руку, вместе с тем благословит и разрешит его Сам Господь.

В храме Божием, когда во время св. Литургии отверзаются царские двери и служитель Божий возглашает: со страхом Божиим и верою приступите, — верующие кланяются и духовными очами видят перед собой Самого Христа. Приступая к таинству св. Причащения, — мы принимаем в себя Самого Христа с Его человечеством и Божеством. В молитве ко св. Причащению мы молимся: «Преславным Твоим вознесением плотское обоживый восприятие, и сие десным Отцаси сидением почтивый, сподоби

мы причастием Святых Твоих Таин деную часть спасаемых получити . . .» (Молитва 3, Симеона Метафраста).

В молитвенных обращениях к Богу Господь Бог ответит нашему сердцу, — ответит настолько, что в этом совершенно мы убеждаемся, что Христос Спаситель и по вознесении Своем живет не только на небе, но и на земле, что мы можем и видеть Его, и слышать Его, и даже принимать Его в себя, что слова Его неложны.

Восшедший на небо Господь Иисус Христос открыл путь в царство небесное, отверз двери небесного рая для каждого из нас и всех нас призывает к спасению. Кто откликнется на Его зов, пожелает идти этим путем, который указал нам Сам Господь Иисус Христос, и приложит усилие духовными трудами своими, тому обещано царство небесное. И вот что нужно для того, чтобы войти в Его царство. «Не войдет в него ничто нечистое . . . а только те, которые написаны у Агнца в книге жизни» (Откр. 21, 27). Имя христианина должно сочетаться с верой и жизнью со Христом и по Христовым заповедям. Надо очищать свое сердце от житейской и греховной грязи, чтобы оно было способным «узреть Бога» согласно обещанию Спасителя. Нужно приготовить в дни земной жизни для своей бессмертной души «брачную одежду» из дел нашего милосердия, прощения, неосуждения, безгневия — того, что составит вечное и бесценное «сокровище» на небесах (Лук. 12, 33).

Будем молиться, чтобы Господь Бог благословил людей Своим миром.

† КИРИЛЛ,
еп. Михаловский

Владика-мученик Горазд і Східна Словаччина

(До 100-річчя з дня народження)

Владика Горазд, власним іменем Матей Павлик, народився 100 років тому назад в Грубій Врбці на Моравському Словацку. Після першої світової війни виник і рух Чехословацької Церкви, що спрямовувався на возз'єднання з Православною Церквою. Матей Павлик як римо-католицький священик переступив на цей новий релігійний рух і від самого початку працював у тому напрямі, щоб возз'єднати його з Православною Церквою. На відміну від многих співробітників в цьому русі знав Православ'я як із вивчення богословських творів, так і з відвідин Києва, а також його церковних осередків. В 1921 р. в Белграді Сербською Православною Церквою був висвячений в сан єпископа. Це освячення є не лише доказом дійсного його православного переконання від самого початку, але і того факту, що первісно «рух Чехословацької Церкви» мав щиру і офіційно виражену снагу статися Православною Церквою — чеською — національною, єдиною у вірі й обряді з іншими православними церквами в світі. Рух намагався — як, зрештою, і всі помісні православні церкви — у власному розвитку нав'язувати на власну культурну і обрядову традицію. Однак цей намір не означав, щоб рух Чехословацької Церкви, що у стосунках із Сербською Православною Церквою користався і назвою «православна», мав розвиватись ізольовано і без уваги про розвиток релігійного життя інших православних слов'ян. Тому нас не здивує, що від початку Владика Горазд — перед своїм освяченням духовний настоятель Церкви Чехословацької — Православної для Моравії і Сілезії — проявляв значний інтерес про церковні відносини на сході нашої країни і церковні умови в інших слов'янських країнах. Вже у першому річнику дієцезної газети Церкви Чехословацької для Моравії і Сіле-

зії «За правдою» за 1921 р. появився в 4 номері (від 28 липня 1921 р.) на 14 і 15 стор. матеріал з пера М. Павлика (Владики Горазда) про церковну ситуацію у східній частині Чехословацької Республіки. В дальших річниках читачі цього журналу систематично були інформовані про всі події на бувшій Підкарпатській Русі і на Східній Словаччині, отже цей матеріал є цінним джерелом для реконструкції не лише відносин православних чехів до православних українців-русинів і словаків, але і власних церковних процесів у східній частині нашої країни в період після першої світової війни. Ми віримо, що наші читачі інформовані, об'єктивні і спостережливі думки єпископа Горазда сприймуть з інтересом.

У наведеній першій статті «За правдою», 1921, № 4, стор. 14—15 автор пише:

«Слов'янське населення Підкарпатської Русі в період мадярського владарювання було абсолютно греко-католицького віросповідання, тобто мало старослов'янське богослуження, як, наприклад, Церква Руська, але було відірване від Православної Церкви і приєднано до Церкви Римської. Рим, що мріяв про владу, заспокоївся з признанням своєї влади, і за це залишив русинам старослов'янське богослуження. Тому що русини були в єдності, тобто в унії з Римом, то їм за церковною термінологією говорилось також «уніяти» (назва «Церква греко-католицька» походить звідси, що уніяти мають обряд грецький, тобто східний, так само як у Греції, Росії і т. д., що на мові старослов'янській, але притім що вони католики, тобто що вони з'єднані з Римом). Зовні уніята від православного трудно розрізнити. Богослуження в них однакове, священство в обох жонате, єпископи в обидвох неодружені: єдина різниця є та, що священство уніятське признає папську непомильність і все, що з цим зв'язане (народ уніятський цими догматичними питаннями не займається), в той час як православні папу як папу не признають і творять собі свої національні церкви.

Мадяри (так само, як і поляки та австрійська влада в Галичині) бажали, щоб слов'яни, які мають старослов'янське богослуження, були відірвані від Православної Церкви і щоб стали уніятами, тобто щоб признали папу. Це бажання за допомоги матеріальних переваг, спонукнутих і даних ієрархії, сповнилось. Тим самим уніяти були не лише церковно, але і національно позбавлені сильної підтримки православного слов'янства і видані під свавілля повне мадярам. Народові, щоб той не кричав і щоб не знав змін, було залишено слов'янську богослужбу, єпископам і священству були дані матеріальні вигоди, зате виховання священства в семінаріях було помадяризоване, а таким чином і наперекір слов'янському богослуженню до Церкви греко-католицької в Угорщині проник і мадярський дух. Ба навіть таке було, що де народ був мадярською школою помадяризований, там ієрархія замість старослов'янського богослуження запроваджувала богослуження мадярське.

Завдяки виникненню Чехословацької Республіки звільнились національні сили народу, спрямовані геть від римського уніятства в напрямі до Православ'я».

Далі єпископ Горазд цитує вісті «Народніх лісту» про відносини на сході тодішньої республіки. Він наводить:

«Греко-католицька Церква і наперекір слов'янській літургійній мові була одним з головних посередників мадяризації, її священики, крім кількох винятків, можна проголосити мадяронами. В жодному їх будинку не говориться інакше, як по-мадярськи, а діти не уміють взагалі або дуже мало по-русинськи. Під час мадярської влади греко-католицьким священикам було дуже добре. Населення було змушене відводити їм десятини, а крім того, мусили працювати на фарських землях. Оскільки саме це переважно з боку священства до крайньої міри використовувалось, то між народом виникла до них ненависть. Русинське населення дуже сильно побожне, але про своїх священиків не хоче ні слухати.

В такій атмосфері знайшло, зрозуміло, нинішнє православне ворушення живний грунт. В селах, де були греко-католицькі священики найбільш зненавиджені, виник рух найскоріше і в найбільшій мірі. Виник рух однак завдяки агітації з боку великоруського, однак поганою політикою греко-католицького єпископа ужгородського Паппа, мадярона, який досі (1921) не склав клятву на вірність республіці. Населення окремих сіл вимагало усунути неулюблених священиків, що єпископ не бажав сповнити. Це було використане для православної агітації, яка потім в окремих селах набула таких розмірів, що, крім кількох винятків, все населення зголошувалось до Православ'я.

Оскільки рішення питань релігійних належить до компетенції автономного уряду Підкарпатської Русі, то для переступу на іншу віру платним є ще старий мадярський закон. Переступаючий мусить справу повідомити своєму дотеперішньому священику в присутності двох свідків і попросити видати йому письмову посвідку. Якщо священик це не прийме, що є правилом, то це проголошення мусить повторитись через 14 днів, але перед проминуттям 30 днів в такій же формі повторити. Коли ж свяще-

ник ні тепер не видасть підтвердження, то для цього досить посвідки тих двох свідків. Притім мадярський закон не має жодне визначення про особи у віці від 7 до 18 років, які внаслідок цього переступити не можуть. Однак населення, що зголошується до Православ'я, не дотримується цих норм, проголошуючи, що коли мусить платити податі і виконувати військові обов'язки на основі законів Чехословацької Республіки, то не признає платності угорського закону в справах віри. Таким чином настало, що в декотрих приходах населення фактично є православним, хоч згідно дійсного закону воно ще греко-католицьке. Церкви і взагалі церковний маєток написаний у поземельних книгах на ім'я греко-католицької Церкви, однак населення вважає його своїм маєтком і вимагає, щоб був переданий православному віросповіданню. Цю вимогу обгрунтовують тим, що церкви побудовано на власні кошти, давши на будівництво гроші, будівельний матеріал і т. д. Оскільки органи згідно законів не можуть їм вийти назустріч, відбирають церкви, проганяють греко-католицьких священиків і под.

Такий стан далі незносимий. Коли буде втручено проти насилля урядово, то в цьому населення вбачає підтримування мадяронських елементів і влада таким чином втрачає всі симпатії; коли ж зовсім не втрутяться, то населення в цьому видить слабість і втрачає всю пошану до закону і влади».

Владика Горазд до цього додає, що найбільшою перешкодою для цього народного руху є інтерконфесійний закон угорський, який досі є правомірним на цілій території бувшої Угорщини, закон дріб'язковий, що не дає можливості для зміни віросповідання. Також гувернер д-р Жаткович унеможливлював поїздку сербського єпископа Досифея на Підкарпатську Русь, де він мав взяти справу у свої руки організацію православного руху. У східних обрастях держави, констатує Владика Горазд, «доходить до подібних подій, як в Чехії, на Моравії і в Сілезії на тих місцях, де запустила коріння Церква Чехословацька (Православна). Видно, що церковно-політичні закони мусять бути у всій республіці змінені так, щоб відповідали сучасним умовах, а оскільки нинішній час є перехідним до умов майбутніх, то й контури цього вже помітно».

П. А-ш

В імені життя

(До 34-річчя з дня закінчення другої світової війни)

Слово війна — одне з найстрашніших слів, яке викликає в людей страх, а особливо у тих, які на власній кожі зазнали її страждання. З невимовним жахом врилися сторінки війни в пам'ять тих людей, які її прожили, а зокрема на таких місцях, де проходили найбільш жорстокі бої — на Дуклі, Даргові, Липтовському Микулаші, Празі та інде, де простягли свої крила криваві полчища фашизму — в Токаїку, Лідіцях, Терезині . . .

Річниці боїв, повстань, закінчення війни, десятки і тисячі пам'ятників полеглим по всій країні — все це закликає до боротьби проти паліїв війни, про мирне рішення конфліктних ситуацій. Припинити всі війни закликають мертві, що полягли і за визволення Чехословаччини — 138 000 радянських солдатів і офіцерів, 200 000 наших людей, що загинули в концентраційних таборах, 30 000, що полягли в рядах домашнього руху опору, 600 000 чоловіків і жінок, що були відвезені на роботу в Німеччину, і 7000, що загинули під час бомбардування, а також ті мертві і покалічені, що після війни заплатили своїм життям при відміновуванні сіл і полів

Важко перерахувати всілякі форми катування і переслідування, що зазнали прості люди від рук ненависних фашистів. Люди згадували про це і будуть далі згадувати. Згадують тих 12 наших солдатів, яких фашисти, залишаючи територію під Дуклею, залишили поздовж дороги без очей, язиків — як попередження для тих, що визволяли нашу країну. Та ніщо не могло зломити визвольний дух наших і радянських солдатів. Навпаки, звірства фашизму викликали у них ще більшу ненависть до них, вели до остаточної перемоги над ним.

Учасники другої світової війни в книзі «Київ — Дукля — Прага», Прага, 1975, згадують про важкі дні визволення нашої країни з-під рук фашизму. Наприклад, М. Панкова, бувша санітарка, згадує, що з лікарем протягом 18 днів оглянули і лікували 1745 поранених. Одного разу вона бачила, що в напрямі до недобудованого будинку йшла група чотирьох санітарів. Щось вони несли в плащі. Через хвилину вона їх побачила повертатись вже без плаща. Цікавість примусила її піти в напрямі до будинку, на якому хибіла стріха, двері, вікна. Далі вона пише: «Я увійшла в середину. Погляд, що вирисовується після цих довгих років, може, трошки розмазався . . . однак те враження, що виникло в мені, — ніколи не зникне. Горло мені стисло від страху, в вухах дзвеніло, перед очима розтанцювались червоні кола . . . По обличчю стікали сльози. На землі майже до триметрової висоти були накидані рештки від людей» (стор. 235).

Арношт Штайнер у згадуваній книзі згадує так: «До мого окопу ледве тягнеться поранений німець. Бореться за життя і хоче, щоб я йому допоміг. Може, щось би можна було вивідатись від нього — які сили у ворога. Я простяг руку і хотів його затягти в окоп. Коли кінчики його пальців доторкались моїх, раптом його голова поникла. Його німецький товариш добре наміреним пострілом закінчив життя пораненого» (стор. 239).

Вночі на 23 вересня 1944 р. було спокійно і почав йти дощ, — пише ротний Рущак. Він взяв свою команду і вліз до залишеного німецького бункра десь сто метрів перед нашою обороною. Поставив одного патрулем, а з солдатами ляг в бункрі і, здається, заснув. Рано їх знайшли мертвих. Патруль мав розірвану уніформу і пробиту грудь в області серця, інших німецький патруль підрізав і мертві тіла страшно розтерзав.

Кожен спогад про війну — страшний. І наші спогади з нашої країни, нашого села ,нашого міста — викликають жах і мусять мобілізувати в людині всі її людські сили на боротьбу за мир і спокій в світі.

Ми завжди повинні повертатись до спогадів і до свого досвіду, не тому, щоб знеприємнювати собі життя з-за звірств фашизму, але тому, щоб ми уміли ще більше поважати, цінити, любити наше нинішнє життя в нашій вільній країні, за свободу якої полягло так багато кращих наших і радянських синів і дочок.

Штефан Горкай.

Первое чудо на браке в Кане Галилейской (Иоан. 2, 1 — 12).

Вся земная жизнь Иисуса Христа прошла под знамением служения роду человеческому. Подвиг Своего служения Господь начал крещением, постом и проповедью Истины. Точнее, от Вифлеема, от Своего рождения. Бог не лишил людей истины от самого начала мира, которая передавалась им через Откровение благочестивым людям, ветхозаветным праведникам, Патриархам, пророкам и др. Она, истина, должна была внести перевоспитание людей, павших во грехи. Но конечная цель Откровения должна была привести их в познание вечной Правды Божией. Дабы легче было людям принять эту истину, в лице Иисуса Христа Бог Сам приходит на землю, словом и делом стал Служителем этой Истины.

Бог, в Которого веруем, находится выше обычной нашей истории. Всякий раз, когда Бог говорит к нам, людям, говорит в истории. А поэтому, когда Иисус Христос принял тело человека, Он начинает действовать в истории. А как таковой Он принимал все естественные связи в отношении к людям. Не отвергал ни семейных и родственных отношений, ни дружбы, ни родины. И это научает нас, христиан, что природные связи должны совпадать

с духовными, быть высоко моральными, которые рождают духовные плоды. Призвав первых Своих последователей, апостолов, Господь отходит с ними в Галилею, чтобы прежде всего на Своей родине открыть сокровищницу Своих спасительных деяний. Совершенные Им чудеса послужили на благо людей и одновременно доказательством Его Божественного посланничества. Каждое чудо доступно взору и внешнему наблюдению людей. Оно в своей сущности сверхъестественно, производимое непосредственно силою Божиею, неподлежащие физическим законам. И Спаситель наш Свое учение стал подтверждать совершением чудесных дел.

После прибытия Христа в Галилею, в Кане Галилейской, была свадьба у людей, родственников Девы Марии. Она и Иисус с учениками были приглашены на это семейное торжество. Устроители свадьбы, конечно, не имели настоящего понятия об Иисусе Христе, а поэтому они приняли Его как обыкновенного человека. А все же Господь не уклонился от приглашения, чтобы не огорчить людей, а Своим присутствием дабы засвидетельствовать волю Божию о законном сочетании брака и низвести на него благословение, что должно свято соблюдать, а не попирать его разводами, отягощая свою душу преступлением. Господь особенно был расположен к бедным людям, а брачное семейство принадлежало к такому сословию. Посему в самое увеселительное время брака оказался там недостаток вина, что могло послужить посрамлением для устроителей свадьбы. Сердобольная Богоматерь ко всем, находящимся в нужде, не оставила этого обстоятельства без внимания. Заметив этот недостаток у гостителей, угрожающей помрачить торжество радости новобрачных супругов и их родителей, Она тихо с нежной материнской любовью и теплым ходатайством обратилась к Божественному Своему Сыну, сказав: «вина не имеют». Это замечание Пресвятой Девы было тонкое и краткое. Она больше просила Своего Сына Материнским сердцем, чем настойчивыми словами. Но в этих скромных словах заключалась величайшая действенная сила.

Господь как сердцеведец читал в душе Своей св. Матери горячее желание помочь бедным людям и восполнить их недостаток. Она, как бы так говорит: «Ты Человеколюбец всесильный, помоги им, Я прошу Тебя, дай скорбящим утешение»... В ответ Христос, хотя и уклончиво, высказался на Ее просьбу, чем дал Ей понять, что в деле Его Посланничества управляет только один Отец Небесный. «Что есть Мне и Тебе, Жено?» — Но вера в чудодейственную силу Христа Материнская любовь Девы Марии восторжествовала. Это и нас научает, что христианину нельзя просить чудес для маловажных жизненных потребностей, а лучше отдаться на волю Промыслителя Господа Бога в приносимой нашей молитве и просьбе.

Богоматерь лучше, чем кто-либо, понимала Сына Своего, а поэтому Она не восприняла слова Христа за полный отказ о помощь людям. Она твердо была уверена, что просимое Ею все же будет исполнено. И сколько это вселяет в нас, православных людей, надежды в молитве к Пресвятой Деве

Марии, Богоматерь с полной уверенностью сделала распоряжение слугам, что они беспрекословно выполнили повеление Господа, то есть наполнить стоящие там сосуды водой до верха, шесть. И всемогущею волею Христа вода претворилась в лучшего качества вина. Для засвидетельствования чуда и успокоение волнения гостителей Господь повелел слугам почерпнуть из сосудов налитых ими водой и поднести распорядителю (старосте) свадьбы. Тот попробовал вино и засвидетельствовал о высоко качественном вине. Слуги об этом знали, ибо были свидетелями о совершившемся чудесном происшествии и пред всеми присутствующими на свадьбе.

Это чудо научает нас, что Иисус Христос есть «Сам Тот, кто в начале творения благословил растения и повелел им производить плоды по своему естеству. Он прелагает воду в виноградной лозе и капли дождя прелагает в вино чрез напаяние кореня. Но в растении по законам природы этот процесс претворяется медленно, а здесь — в одно мгновение», — говорит св. Иоанн Златоуст. Цель сотворенного чуда была доставить бедным людям радость. Но оно в то же время произвело на учеников и на присутствующих колоссальное впечатление. Мы знаем, как ап. Иоанн вертается воспоминанием в Евангелии об этом чуде, когда они вновь посетили Кану, подчеркнув: «где (Иисус) претворил воду в вино» (Иоанн. 4, 46). Ап. Иоанн из этого выводит отличительную черту, весьма полезную для самого города Каны Галилейской и для нас. Апокрифические евангелия переполнены множества чудес, которые будто Христос стал совершать от самого детства, что не отвечает действительности.

Это первое чудо ясно определило характер служения Христа роду человеческому. Если проповедь Иоанна Крестителя носила острый, изобличительный тон, решительно требующий от людей покаяния, исправления жизни, то Христос пришел с нежным, кротким подходом к сердцу человека, открывая людям тайну о наступавшем Царствии Божии. Он «трости надломленной не переломит, и льна курящегося (зажженного) не угасит» (Иса. 42, 3; Матф. 12, 20). Господь мог сокрушить евреев, не устоявших в истине, как сосуд горшечника (Псал. 2, 9), но не делает этого по своему долготерпению. Господь укрепляет, поддерживает, вразумляет, наставляет и утешает всякого угнетенного. В то же время Он научает нас, что вступившим в Царство Новой Благодати можно умеренно есть и пить, только чтобы это не переходило за пределы нормальности и законности. Со вступлением Господа на общественное служение начал осуществляться переход от остарелого способа жизни к новому. Проповедуемое евангелие Христом должно было согреть и холодные сердца людей, и действовать прямо на ум и сердца людей, внимательно слушающих и принимающих к сердцу «глаголы жизни вечной».

Пробыв в Кане некоторое время, Господь отправился со Своей Матерью, братьями и учениками в Капернаум. Он не желал утруждать Свою Матерь,

начав везде ходить с проповедью Евангелия, но пожелал оставить Ее в Капернауме. Вифлеем Он избрал местом рождения, Назарет — местом воспитания с юного возраста, а Капернаум — местом Своего пребывания во время общественного служения. И евангелисты поэтому называют Капернаум Его городом. Но Евангелие свидетельствует, что время от времени и Божия Матерь находилась с Иисусом Христом с остальными благочестивыми женами, которые служили Ему от имений своих (Марк. 15, 41).

Приближалась первая пасха после вступления Христа на проповедь. Он положил участвовать в этом празднике в Иерусалиме при большом стечении паломников, и этим Господь воспользовался. По внешнему облику Господь ничем не отличался от остальных Галилеан, но глубокой по содержанию проповедью Он обратил внимание толпы народа. Тайна Его Божества оставалась пока закрытой от людей. Господь пожелал запечатлеть Свой образ в людях и приобщить их к Себе. Он был Посланником Отца Небесного, призвал к Себе учеников, чтобы посылать их в мир продолжать спасительное дело, — проповедь св. Евангелия. Но это посланничество Апостолов не относилось на них. Они получили власть устанавливать своих преемников, Мужи Апостольские, Отцы учители Церкви. Мы, христиане, от Христа получили свое начало. А дух подлинного христианства есть дух посланничества, миссии, учительства о тайнах царствия Божия — ширить гуманные идеи, мира, дружбы и братолюбия.

Самозамкнутость в религиозном объединении, как некоторые из современных сект среди граждан пропагандируют, это означало бы — измена Христу, чего христианин допуститься не может, иначе он не выполнит свое назначение. Ибо служение людям в полезных делах, это служение Христу, чем мы, хотя и в незначительной мере возмещаем неустанное служение Христа нашему спасению, милосердием и благодатной помощью. Он отдал Свою жизнь за наше спасение, усыновил нас Отцу Небесному и неустанно бдит над нами Промыслительная Его рука. Как Он посетил Кану Галилейскую, так Господь желает совершить посещение нашего сердца. Приготовим Ему в нем место очищением от скверны, исправлением плохих дел и обновлением жизни, о чем каждый христианин должен размышлять и приводить в исполнение.

—й.

Правдивість св. Євангелій

Про правдивість св. Євангелій найкраще переконаємось, коли ми їх детально вивчимо і коли прослідкуємо за життям їх авторів, а тому загляньмо коротко на їх життя.

а) Першим євангелістом є св. Матфей. Первісно називався Леві. Був митарем в Кафарнаумі. На слова Ісуса Христа залишив митницю і став Його апостолом. Як апостол ходив з Ісусом Христом, слухав Його проповіді, видів Його чудотворні діла, отже був очевидцем всього того, що описує у своєму Євангелії. По сошествії Св. Духа проповідував насамперед у Палестині, там же він написав і своє Євангеліє. З Палестини пішов у Ефіопію. Згідно декотрих церковних письменників, був у Персії і Сірії. Помер він мученичою смертю.

б) Другим євангелістом є св. Марко. Народився він в Єрусалимі. Спочатку супроводжував св. апостола Павла. В Римі, згідно слів св. Климентія з Александрії, попросили його два імператорські урядовці, щоб написав їм вірші св. ап. Петра. Так і виникло його Євангеліє. Згідно притчі, він помер в Александрії мученичою смертю.

в) Третім євангелістом був св. Лука. Походив він з Антіохії. Спочатку був поганином, за професією — лікарем. Після свого навернення на християнську віру став учнем св. апостола Павла і його супроводжував на другій і третій апостольській дорозі. Залишився він з ним аж до смерті і написав для Теофіла своє Євангеліє. Що сталося з ним по смерті св. ап. Павла, про це нема вірогідних доказів.

г) Четвертим євангелістом є св. апостол Йоан. Народився він у Бетсайді, де батько його був рибалкою. Спочатку був учнем св. Йоана Хрестителя. Потім був апостолом Ісуса Христа, Його улюбленим учеником. На Послідній Вечері відпочивав на грудях свого Учителя. Був очевидцем смерті Ісуса Христа, який і зарекомендував свою матір. По сошествії Св. Духа проживав в Єрусалимі, потім пішов у Єфес. За часів імператора Доміціана був кинений в кип'ячий олій, але чудотворним способом зберіг життя. Послали його на заслання на острів Потмос. За часім владарювання імператора Нерона повернувся в Єфес і помер сторічним дідусем.

Тепер поставмо собі питання, чи могли ці євангелісти пізнати життя Ісуса Христа? Мусимо сказати — так! Адже св. Матфей і св. Йоан були апостолами, ходили з Ісусом Христом, говорили з Ним по Його Воскресенії і були

свідками Його чудес і сошествія. Що написали в св. Євангелії, те вони бачили, почули і спробували («Що ми бачили й чули — про те ми звіщаємо вам» (1 Йоан 1—3).

А що св. Марко і Лука?

Св. Марко був приятелем св. ап. Петра. Отже, від нього він міг роздобути вірогідні і правдиві інформації.

Св. Лука був супровідником св. ап. Павла, який не був довіреним Ісусу Христу, але знав Його життя з прямого з'явлення Ісуса Христа та за свідченням многих. Отже, св. євагелісти могли написати лиш правду про Ісуса Христа. Вони знали Його життя за власним досвідом або із даних вірогідних свідків.

Євангелісти не лише могли, але і хотіли писати правду. Це видно і з самих Євангелій, бо дуже детально описали кожну подію. При описі окремих подій євангелісти не затаюють ні своїх власних хиб і недостатків. Не замовчують і своїх власних заблуджень. Вони признаються, що много раз вони помилково тлумачили слова Ісуса Христа, що через страх втекли з гори Оливної, і все це доказ того, що хотіли писати чисту правду і не хотіли зводити своїх читачів. Чому б, власне, мали писати неправду? Що вони мали б з цього? Чи, може, хотіли прославити лиш самих себе? Це, напевно, ні, бо в такому разі вони б не говорили про свої хиби, свою дурість, боязні і слабість. Так не пише людина, що хоче обдурити своїх читачів, але та людина, що хоче правдиво описати всі події, людина, яка добре ознайомлена з фактами.

Далі, треба вказати, що євангелісти мусили писати правду, адже змальовували події, особи і міста загально відомі. Описували життя Ісуса Христа в часі, коли ще жили свідки дій Христа. За таких умов неправду не можна було написати. Люди легко могли пересвідчитися про правду. Їм треба було лише іти до Віфлеєма, Назарета, Кані Галілейської, Бетанії, Єрусалима і спитатися про окремі події з життя Ісуса Христа. Тим би були і розкрили неправду євангелістів. Однак нічого подібного не сталося. Сучасники Ісуса Христа взагалі не говорили нічого проти подій, зафіксованих Євангелієм, ба навіть ні фарисеї не протестували, хоч їм розходилось про честь і добре ім'я. Їх було звинувачено із найбільшого злочину — вбивства невинної людини. Тому не було б можливим, щоб вони мовчали, якби це була неправда. Фарисеї дали схопити апостолів, кинути їх у в'язниці, карали їх, забороняли їм проповідувати, але неправду їм доказати не могли, бо апостоли описали і проповідували правду. Отже, Євангелії охоплюють чисту правду. Отже, правдою є все те, про що в них пишеться про Ісуса Христа. Правдою є Його життя, Його вчення, Його чудеса і Його Воскресеніє. Євангелісти за цю правду поклали своє життя, а тим самим і нас пересвідчили про правдивість св. Євангелій.

В. Сливка, священик

Слово Боже і духовне життя віруючого

Хоч віруючому не треба зовсім вказувати на значення Слова Божого для його духовного життя, однак не буде від діла, коли тут нагадаємо собі хоча б кілька фактів для оживлення нашої пам'яті, для духовного загартування і втіхи. Ще на початку своєї спасительської діяльності Ісус Христос, коли Його спокушував злий дух, то Він сказав такі прекрасні слова про значення Слова Божого: «Не хлібом самим буде жити людина, але кожним словом, що походить із уст Божих» (Мт. 4, 4). Це правда, про яку ще у Старому Завіті говорив ізраїльському народу його керівник пророк Мойсей (Деут. 8, 3). Це правда вічна, як вічне і тривале Слово Боже, і тому про неї знову говорив Ісус Христос, після Нього св. апостоли й досі нам часто це згадує свята Церква.

Для святих апостолів Слово Боже завжди було джерелом пізнання з'явленого вчення, джерелом духовної сили, духовною споживою, повчанням, утіхою і криницею надії, а також і на виправлення та попередження. В посланії римським християнам апостол Павло нагадує — «А все, що давніше написане, написане нам на науку, щоб терпінням і потіхою з Писання ми мали надію» (15, 4). Всебічне значення Слова Божого для духовного життя людини апостол вказує і в посланії Тимофієві, де говориться: «Усе Писання Богом надхнене, і корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності, щоб Божа людина була досконала, до всякого доброго діла готова» (2 Тим. 3, 16—18).

Люди протягом сторіч намагалися здобути щастя, блаженність, здоров'я, вони глядали це добро душею, думками і працею. Однак ні одно добро із цих не можна вважати тривалим, ні одне не може повністю заспокоїти внутрішню потребу людини, тому много разів стають причиною духовного голоду і спраги, інших стремлінь і нових сподівань. Вони дуже часто викликають почуття в людини втомленості і змученості, та душу людини наситити не можуть. Вони тимчасові і скороминучі й не можуть стати споживою безсмертної душі людини, хоч їх значення для тимчасового життя людини не можна недооцінювати. Так, Ісус Христос два рази чудотворним способом накормив великі натовпи людей хлібом, але одночасно зробив все для того, щоб просили від Нього і хліб духовний. А коли цього не сталося і коли хотіли зробити Його царем, щоб їх завжди отак кормив,

то Він відверто їм це вичитав. Тому апостол Йоан нас учить, що існує інша спожива, що здатна наситити душу людини, джерело невисихаюче, з якого можна черпати кожному, хто йде за своїм Господом і Вчителем, кожен, хто вірить, і може насититись так, що більше не буде відчувати голод і спрагу. «А хто питиме воду, що Я йому дам, прагнути не буде повік, бо вода, що Я йому дам, стане в нім джерелом тієї води, що тече в життя вічне» (Йоан. 4, 14), — говорить Спаситель.

Апостол Павел говорить про святі книги Старого Завіту, що були написані до різдва Ісуса Христа. Однак сьогодні ми маємо ще святі книги Нового Завіту: Св. Євангеліє, Книгу дій апостольських, Послання св. апостолів і книгу Откровенія Йоана. Все це разом становить Слово Боже, що написане для нас і для нашого спасенія завдяки Духу Святому. Тому апостол Петро закликає всіх нас, щоб ми «пам'ятали слова, що святі пророки давніше звістили їх вам, і заповідь Господа й Спасителя, що одержали через ваших апостолів» (2 Петр. 3, 2—3), бо ніяке пророкування не виникло із людської волі, але завдяки Волі Божій.

Слово Боже має силу утішати смуток терплячих на дорозі до вічного життя, воно здатне успокоїти свідомість грішника, який усвідомив собі свої недостатки і погані діла, воно втішає кожного християнина надією на вічне життя, зміцнює любов до Бога і до людини. А тому і наша Православна Церква, влаштовуючи молитви, наповнила їх Словом Божим, так що Словом Божим співаємо, сповідуємо, молимось, Слово Боже читаємо і проповідуємо. Як відомо, день літургійно організований так, що починає вечірньою богослужбою. І це богослуження починається словами із Священного Писанія: «Благослови душе моя Господа . . .», «Блажен муж . . .», «Господи возвах к тебі, услиши м'я . . .», «Нині отпущаєши раба твоєго Владико . . .» І так на Слові Божому побудована і ранішня богослужба — утреня (поки не відбувається разом із вечернею), на якій треба згадати ктиторські псаломи, т. зв. шестопсалміє, Хвалите ім'я Господне . . , читання з Євангелія про Воскресіння Ісуса Христа і много інших текстів із Священного Писанія, що закомпоновані до прекрасних духовних пісень, ірмосів, тропарів і стихир, які без Слова Божого не виникли б. На початку Літургії знов-таки є слова псаломщика: «Благослови душе моя, Господа . . .», блаженства, перевзяті з Євангелія, прокимен, читання з Апостола і Євангелія і многі гарні духовні пісні і молитви, в яких зображене життя і діло спасіння Ісуса Христа. Завдяки цьому перед нашим духовним зором виростає образ Христа, якого оточує много слухачів, Христа, який йде від міста до міста, від села до села, як учить правду Божу, як виздоровляє многих хворих, втішає слабих, спрямовує грішних до покаяння і показує їм дорогу до нового життя і т. п.

Такий же характер несуть і інші обряди й молитви нашої Церкви, зокрема обряди при св. Таїнах, з яких ні одна не обійдеться без текстів Священного Писанія, які читаються прямо або як складова частина молитв, які мають біблійний характер і глибоке теологічне спрямування.

Нарешті, не можемо не згадати приватне читання Св. Писанія, зокрема дома і в домашньому колі. В справжній православній родині ніколи не хибіла ця книга, була вона покладена на видимому і почесному місці й духовно формувала всіх членів родини. Недарма у нас говориться, що родина є домашньою церквою, а в Церкві Слово Боже має те найвизначніше місце як джерело нового життя, життя во Христу. Слово Боже, записане пророками в Старому Завіті, — євангелістами і апостолами в Новому Завіті є джерелом духовного життя православного християнина, дає смисл літургійному і молитовному життю в Церкві і в щоденному житті у світі, дає раду в щоденній життєвій ситуації і показує шлях до остаточної мети нашого життя — до єдності з Богом. Тому кожен, хто має дома Священне Писаніє, нехай йому присвячує належну увагу, однак хто не має, нехай намагається здобути його або нехай уважно слідкує за його читанням в храмі під час кожного богослуження. Наша Церква як добра мати, желає, щоб наше серце завжди було напоєне словом Божим, словом життя, щоб ми були здатними нести свій хрест аж до кінця. Всім нам треба прожити це коротке життя з Богом, щоб ми жили з Ним вічно, бо «народжені ви не з тлінного насіння, але з нетлінного, — Словом Божим живим та тривалим» (1 Петр. 1, 23).

ПРОТ. М. КЕРНАШЕВИЧ

„Священніци твої, Господи, облекутся в правду . . .“

Продовження

Говорячи ці слова при одяганні перед служенням великої євхаристичної тайни — перед служенням св. Літургії і не мати переконання про автохтонність — тубільність нашої Церкви в нашій країні або не пересвідчувати про це своїх віруючих було б великим гріхом.

Щоб ми не засумнівалися над поставленим питанням, то подивімся ретроспективно у минувшину нашої Церкви і країни.

Православ'я до нашої країни дісталося посередництвом слов'янських равноапостолів св. братів Кирила і Мефодія. І хоч вони за національністю були греки, а все ж добре розуміючи старослов'янську мову, то на прохання моравського князя Растислава грецький імператор Михайло III в 863 р. їх послав до наших предків, щоб у нас вони проповідували Слово Боже мовою, зрозумілою народу.

«Растислав, князь моравський, Богом підбадьорений, радився з князями своїми і з мораванами, і послав (посольство) імператору Михайлові, кажучи: «Тому що народ наш від язичества позбувся і християнського закону дотримується, учителя не маємо такого, який би нам на нашій мові справжню

віру християнську пояснив, щоб і інші сторони, це видячи, приподібнилися нам. Так піцли нам, владико, єпископа і вчителя такого, бо від вас на всі сторони завжди добрий закон виходить» (Д-р Ян Станіслав «Житіє Кирила і Мефодія», стор. 41).

Св. Кирил, світським іменем Костянтин, уклав насамперед букви для наших предків, які одержали назву за його іменем кирилика і досі користається ними наша св. Православна Церква в богослужбових книгах. Переклав св. Євангеліє, починаючи від Йоана, і пішов разом з своїм братом Мефодієм на місію у нашу країну (Піраміда, стор. 599).

Латинські священики сталися їх великими противниками, бо вони крім релігійних цілей переслідували й іншу свою мету — політичну, а в той час св. брати Кирил і Мефодій мали лише одну ціль: навчити слов'ян Бога вшанувати на рідній мові. Зміст їх діяльності ніс виключно релігійний характер, тому народ їх дуже полюбив і їх діло успішно розвивалось, але, на жаль, паралельно з цим наростала до них в таборі ворогів і велика неприязнь.

«Коли росло Боже вчення, злий зависливець спочатку, проклятий диявол, не терпів цього добра, але увійшовши в свої утроби, почав многих підбурювати, кажучи їм: «Не прославляється Бог цим, бо коли б це йому було миле, то чи не міг би зробити, щоб і ці від початку буквами пишучи мови свої, ославили Бога? Але лише три язики обрав: гебрейський, грецький і латинський, якими гідно славу Божу прославляти.

І були це говорячі латинськи духовні, архієвященики, священики і ученики. Борючись з ними як Давид з чужоземцями (і) словами Писанія поражаючи їх, назвав їх тройязичниками (і пілатниками), бо Пілат так був написав на надписі Господньому» (Д-р Я. Станіслав, там же, стор. 43—44).

Св. брати, вислані до нас Грецькою Православною Церквою за владарювання грецького імператора Михайла III і діяння патріарха Фотія, не могли інше вчення, ніж вчення Церкви Православної принести до нас, а наша Церква це вчення зберігає і досі.

Св. Кирил жив лиш 42 роки і помер в 869 р. Борозну на ниві Господній залишився орати сам Мефодій, щоб сім'я євангельського вчення добре проростало і щоб принесло багатий урожай, але печать людської зависті і злоби унеможливила сповнити ці мрії. По смерті св. Мефодія його ученики були прогнані із Великої Моравії на Балкан.

«Моравський владар Святополк з причин, які не знаємо, не любив Мефодія, і став настроєм його противника, єпископа Віхінга, попри літургії слов'янській почав запроваджувати і літургію латинську, а по смерті св. Мефодія в 885 р. переслідував і його учеників. Двісті священиків і дияконів, а між ним і дезігнований наступник Мефодія, Горазд, були прогнані і розбіглися між югослов'янами і руськими; там ширили Євангеліє і слов'янські обряди» (Римо-католицький журнал «Апоштолат», 1935, стор. 204, ч. VII).

Як росло діло Мефодія, як у нас ширилось Православ'я у часі св. Мефодія, то про це свідчить цей же журнал. В ньому наводиться, що слов'янська літургія ще довго трималася на наших приходах, бо св. Мефодію належали такі єпископства: нітріанське, братіславське і спиське. «Архієпископ Пелагрін з Пасова у своїх спогадах пише, що в Паннонії до приходу мадярів (906 р.) було засновано сім дієцезій (єпархій) слов'янського обряду» (Апоштолат, 1935, стор. 204).

«Св. Штефан, король угорський в 1011 р. заснував жіночий монастир східного обряду у Весприміі і про його заснування видав листи, написані на грецькій мові» (там же).

На 205 стор. в тому же журналі наводиться, що в Турч. Св. Мартині відбувалися старослов'янські богослуження, ще в 13 сторіччі. Про сліди по

східному обряду згадує і ст. «Братіслава», III річник, стор. 80, де пишеться, що при відновленні настінних розписів в римо-католицьких і евангелицьких костьолах під новішим розписом в 19 ст. знайшлись старші образи східного обряду. В той час східним обрядом користалась лиш Православна Церква, бо греко-католицька Церква виникла у нас лише в результаті ужгородської унії в 17 столітті.

Ювілей священика

31 березня 1979 р. 25 років духовної діяльності відмітив, а 26 листопада 1979 р. 50 років життя доживається достойний отець Миколай ГРИНКО, настоятель приходу в Строчині Свидницького округу.

Отець Николай народився 26 листопада 1929 р. в Бодружалі в сім'ї селянина. Закінчивши гімназію і Православний богословський факультет в Пряшеві, 30 березня 1954 р. був висвячений на диякона, а 31 березня — на священика Преосвященнішим Мефодієм (Миллим), епископом Михалівецький. Священичу дорогу розпочав на приході в Руському Казимирі. Пізніше був в Гачаві, Іглянах, а з 1969 року — він у Строчині. На кожному приході залишив результати своєї невтомної роботи. В Руському Казимирі дав запровадити електрику в храм, в Гачаві теж до храму і до будинку фари. В Іглянах у співпраці з вірниками провів генеральний ремонт фарського будинку, а ще в 1968 р. йому вдалось провести електрифікацію і обмальовку храму, який торжественно освятив Преосвященніший Николай, епископ Пряшівський, в липні 1968 р.

Хоч під час ремонту і сам з дружиною працював на кожній роботі, все ж таки швидко на це забулось в роках кризи. Потерпів багато, як і кожен. 30 грудня 1968 р. насильно відібрали храм, а тому богослуження проводив в будинку фари, але і звідти його насильно викинули 4 червня 1969 р. 31 липня 1969 р. він став настоятелем приходу в Строчині, де теж активно працює. За активної допомоги вірників проводить обмальовку храмів в Строчині і в філіальному селі Новій Полянці. Будинок фари теж був відновлений. За духовну діяльність о. Николая було нагороджено в 1962 році набедреником, який йому вручив Преосвященніший Дорофей, епископ Пряшівський. В 1965 р. одержує звання декана від митрополита Празького і всієї Чехословаччини Дорофея, а в 1967 році Преосвященніший владика Николай, епископ Пряшівський, нагороджує його правом носити золотий хрест.

Отець Николай радо служить не лише на своєму приході, але і помагає на прохання у Войтівцях, Поточках, обслуговував і Велькріп, де й досі приход вакантний. Всюди його радо видять, здобув значну любов і пошану серед вірників.

З нагоди такої визначної річниці як 25 років духовної діяльності, а також з нагоди наближення 50-річчя желаємо отцу Николаю доброго здоров'я і щедрого Божого благословіння.

На многая і благая літа!

Прот. П. Цупер.

Травень — місяць радості і щастя

Травень — не лише найкращий місяць рока, коли природа одягається в свою красу і коли її оспівують поети і прозаїки, але і місяць молитв до Матері безпрестанної помочі, Матері небесної, Матері всіх нас. Травень же — і час торжества свята праці та свята перемоги, завершення другої світової війни.

Травневе свято праці — свято справді всіх трудолюбивих людей. Адже лиш праця приносить людству щастя і краще життя, є джерелом прогресу. Працю прославляємо, бо уже надостач її дома, не треба глядати її в чужині. Вона близько нас — поблизу наших друзів і родини, лише треба уміти її поважати, дбати про дотримування при ній дисципліни і моралі, щоб вона таким чином сталася нашим другом, щастям, щоб ми її поважали. Бо в противному разі вона легко може статися мукарією і рабством.

Травень — час завершення другої світової війни, час радості і безмірного щастя, час миру і спокою. Це свято уміє найкраще оцінити той, хто зазнав муки війни на самому собі. Той, хто бачив на власні очі падаючі бомби, взриви мін, гранат, хто бачив помирати на полі бою солдатів, та не лише їх, але і цивільне населення — дітей, жінок і стариків. Лише погляньмо на наші села і міста: в кожному селі, в кожному куточку знайдемо пам'ятники полеглим солдатам, партизанам, цивільному населенню, всюди знайдемо масові гроби. Тому зовсім не диво, що люди в той пам'ятний день 9-го травня радувались і втішались, що настав час мирний, час спокою.

І наперекір тому ще й сьогодні знайдуться такі людки, які не вважають боротьбу за мир серйозною і важливою справою. Це, може, і тому, що самі вони не зазнали або призабули про страхіття війни. А може, це такі, які за рахунок нещастя інших, за рахунок страждання інших будують своє багатство, своє щастя. Тому кожен голос за мир, кожен крок на дорозі миру, кожен окремий прояв співвідповідальності за справу миру є в наш час дуже важливим. Адже краще один рік вести переговори, як один день вести війну.

Тому в часі своїх молитв до небесної нашої Матері Божої не забуваймо помолитись і за тих, які поклали своє життя на олтар свободи, помолитися за мир і спокій, за те щедре благословіння, яке ми отримали від Господа Бога. Не забуваймо, що все те, що ми сьогодні маємо, — це результати нашої праці, бережім все те, що нам дороге і близьке. А особливо дбаймо про те, щоб страхіття війни не повернулося до нас.

Щоб наші дні стали кращими

Наші швидкоплинні дні в щоденних зустрічах з людьми бувають то гарними, то хмурними, залежно від того, з якою людиною зустрінемось. Є люди, з яких випромінюється людяність і старанність, які чесно виконують свої обов'язки в роботі, люди, на яких помітно, що вірять в Господа Бога, щиро і мило вміють з людиною говорити про все можливе, порадити і пояснити. І все це відбувається в такій неповторній атмосфері, що спогад завжди буває гарним і приємним. Завдяки таким людям наші дні стають ще кращими.

Але так само ми зустрічаємось і з людьми, які роблять неприємними наші будні, бо вміють залишити по собі багато неспокою, гніву, образ й багато поганих спогадів. Після зустрічей з такими людьми наші дні стають якимось хмуравішими і смутнішими.

Життя на цій землі ми живемо одне і не було б гарно, ні людськи, ні християнськи, щоб ми його опоганювали, щоб своїми вчинками ми запричиняли нашим ближнім жаль, неспокій, гнів, зависть.

Подивімся ближче і конкретніше, як же це буває між людьми і де би так не мало бути, щоб в остаточному результаті наше життя стало кращим. Почнім з домашнього середовища. Чоловік не радо помагає, є неуважний, він думає, що тут для нього нема роботи. Діти не хочуть слухати родичів, не хочуть їм допомагати, думають, що родичі — це плачені слуги. Жінка про все можливе старається, лише про сім'ю не радо. Дома в родині приносимо з собою проблеми з роботи, що теж негативно позначується на приємній домашній атмосфері.

Зрозуміло, не обійдемо і нашу роботу, адже саме там ми найбільше проводимо свій час. Тут буває більший колектив, ніж родина, бувають різні людські характери, які не часто сходяться, а тому виникає багато проблем, які уміють сильно нарушити приємну трудову атмосферу, вносити до людини нервозність, неспокій, що часто залишає і наслідки хвороби.

Всюди там, де зустрічаємось взаємно, — мали б панувати людські взаємовідносини. Дехто сказав би, що це дрібниці, але якраз ці дрібниці уміють прикрасити або опоганити наше життя, наші почуття.

Чому ж то ми не уміємо взаємно поважати один одного? Чому ми негайно і з усього уміємо погніватись? Чому не уміємо собі нічого простити? Чому не докажемо заступитись в колективі один за одного? Так само при зустрічах з християнами іншого віросповідання. Замість того, щоб зближуватись і взаємно спізнаватись — ширяться різні клевети, фанатизм, гнів і всілякі різні людські пристрасті. Таким чином гарні мирні дні ми уміємо порядно опоганити.

І все часто буває таким тому, що не дотримуємось заповідей Божих. Саме в нас має проявлятись християнська любов до ближнього, бо без любові не може існувати дійсне християнське життя. Приклади з святого Євангелія нам дають прекрасний приклад до дальшого життя, якими ми повинні бути і чим ми повинні керуватись в житті. «Горе тому, через кого приходять спокуси» (Лук. 17, 1), «Не судіть, щоб і вас не судили; бо яким судом судити будете, таким же осудять і вас, і якою мірою будете міряти, такою відміряють вам» (Мат. 7, 1—2), «Тож усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, те саме чиніть їм і ви» (Мат. 7, 12).

Ш. Г.

Організація Православної Церкви

Церковна самостійність (автокефалія)

Православна Церква щодо свого територіального упорядкування поділяється на декілька самостійних, незалежних церков, що називаються автокефальними. Цей розподіл Церкви базується на догматичному вченні. Згідно цього вчення, Церква на землі, або видима Церква, не є Церквою самою для себе, але є складовою частиною Церкви, в той час як та друга є на небесах, де і є єдиний справжній суб'єкт церковної влади — Господь наш Ісус Христос і всі святі члени Церкви.

Розподіл церков на землі на самостійні (автокефальні) не перечиться з Єдиною Вселенською Церквою, бо, як говорить відомий учений Балсамон, «всі наземні церкви Божі становлять одне тіло», поєднуються, єднаються під єдиною Главою Церкви — Христосом.

Єдиний суб'єкт церковної влади, Ісус Христос, Який має всю владу на небі і землі (Мт. 28, 18), цю владу віддав Церкві. Тому влада в Церкві не належить одній особі, але всім апостолам та їх намісникам, взаємно возз'єднаних братньою любов'ю (Йоан 15, 17), тому встановлено, щоб єпископат управляв Церквою однодумно і в братній згоді (Ап. правило, 34).

Оскільки єдине рішення неможливе завжди і всюди, тому вже самі апостоли важливі справи рішали спільно — соборно, а особливо тоді, коли розходилось про загальноцерковні справи (Дії 15, 1—29). Однак у своїх помісних Церквах діяли самостійно і кожен за себе, маючи завжди на думці «єдність духа у союзі миру». Таким й залишали церковні приходи — церкви — своїм намісникам. Прикладом для праці Церкви є період по

смерті апостолів. Вселенську Церкву управляли ієрархи окремих церков як дійсно установлені архіпастирі. Це означає, що вже в період апостольський існували окремі помісні церкви, хоч не називалися вони за нинішньою термінологією. Із Священного Писанія відома церква Єрусалимська (Дії 8, 1; 11, 12), церква Солунська (2 Сл. 1, 1), Смирнська. Маємо приклади, що ці церкви, як і Вселенська Церква, називалися церквами Божими (Дії 20, 28; 1 Тим. 3, 15 та ін.).

Термін самостійна (автокефальна) Церква появляється в п'ятому столітті. Самостійна Церква — це така Церква, яка має дійсно і законно установлену ієрархію, походження якої в'яжеться з іменем Христа. Тому автокефальні церкви не мають над собою вищої влади, крім Вселенських Соборів, а кожна автокефлія (самостійність) є тривала.

В області літургійного життя і богослужень взагалі свобода помісних церков, лише в догматичному смислі і стремлінням дотримати єдність в основних елементах богослужень. В інших справах кожна помісна церква користається своїм правом (канонізація святих, освячування мира, визначення часу богослужень). Проявом самостійності є також те, що під час богослужень згадуються перші з ієрархів (15 прав. Царградського Собору). В адміністрації користається повною свободою, рішає за канонами і догмами Вселенської Церкви, а також за правилами своєї церкви, причому її рішення правоплатні при більшості голосів (5 пр. I Вселенського Собору). Однак у цій діяльності не може перевершити межі своєї церковної області, своєї території. І в області церковного суду користається правом самостійності.

В області міжцерковних зносин кожна автокефальна церква рівноправна і є рівноправним суб'єктом церковного права (Трул. Собор, пр. 39). Як у Вселенській Церкві, так і в помісних церквах носієм найвищої влади є єпископат, який згідно апостольської сукцесії пов'язаний із самим суб'єктом церковної влади — Ісусом Христом, від якого одержав дари Духа Святаго. Собор єпископату Церкви є найвищим органом для вираження волі носія влади. Оскільки собори не можуть діяти постійно (засідати), бо єпископи мусили б постійно залишати свої єпископства, стара Церква вже мала секундарним органом автокефальної влади і першого єпископа згаданої Церкви (Ап. пр. 34), який мав титул митрополита, екзарха, а пізніше патріарха, і лише потім слідували собори періодичні і неперіодичні.

ФАКТОРИ АВТОКЕФАЛІЇ

Фактор автокефалії, або та воля, яка грунтує автокефалію, мусить сама мати необмежену владу в Церкві. Цього торкається таке правило: «Немо алтарі юріс потест, квам іпсе габет» (Ніхто не може іншому дати більше права, лише стільки, скільки сам має). Це випливає і з Священного Писанія: «Учень не більший за вчителя, а раб — понад пана свого» (Мт. 10, 24).

Носіями суверенної влади в Церкві є: апостоли, єпископи Вселенської

Церкви, єпископи кожної помісної церкви. Апостоли заснували окремі церкви вже як самостійні (Антіохійська, Кіпрська, Єрусалимська і т. д.). Оскільки вся влада в Церкві була передана єпископату, то єпископат має право засновувати помісні церкви (Грузинська, Вірменська та ін.). Найчастішим фактором засновування автокефальної церкви є воля єпископату вже існуючої самостійної церкви, яка будь возз'єднується з іншою церквою, або з цієї церкви створюється нова самостійна церква, що мало ще своє місце між першим і другим Вселенським Собором, про що каже і 2 пр. II Вселенського Собору. Не було ні одного випадку, щоб для цього була потрібна згода Вселенського Собору. Однак одне правило тут є, коли була та чи інша церква установлена Вселенським Собором, то ліквідація такої автокефальної церкви підпадала під право рішення Вселенського Собору.

Гн.

(Далі буде)

Життєвий ювілей

Кантора Яна Яцка з Хоньковець Михалівецького округу знають многі наші віруючі за його співом в храмах і з особистих розмов. Менше знають про те, що цей чоловік 5 травня ц. р. дожився 64 років свого життя і що канторувати почав тоді, коли православні вірники після другої світової війни потребували якраз таких, як він.

З нагоди його 64 років життя поздоровляють його рідні, прихожани з священиком і віруючі з околиці, желають йому доброго здоров'я, щедрого Божого благословіння, щоб ще довгі роки співав у наших храмах прекрасний православний спів.

На многая і благая літа!

НА НАШУ ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКОВНУ ПРЕСУ ДАРУВАЛИ: Православний приход у Пстрині — 100 Кчс, Ян Олекса, Гнойне — 50 Кчс, родина Лоцигова, Великі Ревіштя — 50 Кчс, Юрій Пірковський, Гнойне — 100 Кчс, Петро Мацанин, Убреж — 40 Кчс, Марія Завацька, Лубеник — 50 Кчс, Аполонія Копасова, Кошиці — 200 Кчс, Православний приход в Баєрівцях — 150 Кчс, Йосиф Вербицький, Стащин — 100 Кчс, віруюча із Борова — 50 Кчс, Миколай Ковач, Рокитівці — 100 Кчс.

Всім, хто дарував на потреби нашої церковної преси, щиро дякуємо. Благодать Господа Бога. Прізвища дальших опублікуємо у дальшому номері журналу.

Посмертні згадки

Пізно вночі 12 лютого 1979 р. по довгій і тяжкій хворобі тихо спочив і віддав свою безсмертну душу Створителю довгорічний куратор Андрій ЦИРЕК із Стащина. Наземне життя брата Андрія обірвалося на 85 році життя. Чисту і щиру віру та відданість Православній Церкві доказав не лише на словах, але і ділами. Його непохитне ставлення до новозродження Православ'я проявилося особливо в рідному селі, коли як молода людина він віддавав всі свої сили і здібності для утвердження рідної Церкви і справжньої віри.

Похорон за великої участі віруючих відбувався 14 лютого 1979 р.

Нехай Господь Бог поблагословить його душу вічною блаженністю.

Вічная пам'ять!

---

3 лютого 1979 р. внаслідок тяжкого поранення після 5-денної непритомності помер в Михалівцях 65-річний Павло ГОРНЯК, довгорічний куратор православного приходу в Гнойному. Народився небіжчик у Клокочові. В Гнойному він прожив більшу частину свого життя. Тут помагав будувати нову православну церкву, яку освятив Преосвященніший благої пам'яті Мефодій (Миллий) в 1955 р.

Брав участь в русі опору в період війни, активно поділявся на будівництві нового життя в нашій країні. За це його було нагороджено різними медалями і відзнаками. Був добрим теслярем. В 1968/69 рр. безстрашно виступав на захист Православної Церкви і вірним залишився їй аж до своєї передчасної смерті. Працюючи як пенсіонер в артілі, не забуває про потреби церкви. Православна Церква в його особі втрачає відважного й активного куратора, що не боявся перешкод.

За великої участі віруючих різних віросповідань із Гнойного, Фекішовець і Завадки 6 лютого 1979 р. похороняли його окружний архідекан Юрій Цап та місцевий священик. Від імені артілі розпощався з ним голова. Похоронним співом керував бр. Михайло Пончич із Йовси і бр. Михайло Бобанець із Завадки.

Вічная Йому пам'яь!

Посмертні згадки

10 березня 1977 р. завершився життєвий шлях брата Василя КАПРАЛЯ із Стащина. В той день перестало битись серце чесної людини, доброго батька і довгорічного члена кураторського збору Стащинського приходу. Відійшов небіжчик у вічність на 89 благословенному році життя.

Згадуємо людину доброго серця, життя якої було сповнене чесною і невтомною працею для загального добра, людину міцної і незламної віри в Бога. Він був одним з тих, що був інспіратором думки про повернення в лоно Матері — Православної Церкви. В значній мірі він поділявся на реалізації цієї ідеї.

Згадуємо брата Василя з признанням і пошаною. Згадуємо про нього з молитвою на устах і вірою, що Всемогутній Господь Бог поблагословить його в житті вічному блаженністю.

Блаженний покой і вічная пам'ять!

Цього року була б дожилася 90 років життя добра віруюча бабка Юлія ДЕНДЕШІОВА. Вже три роки 4 червня минає з часу її кончини. Вона залишається записаною в грамотах кафедрального храму в Михалівцях, куди радо ходила на богослуження кожного дня, майже до останнього дня свого життя. Ми знали її не лише як добру віруючу, але і як матір трьох дітей, а також як чесну вдову від 35 років свого життя, трудолюбиву жінку, що радо і много молилася за усіх.

Вона проявляла великий інтерес до церковного життя, систематично читала церковну пресу, в тому числі і «Заповіт св. Кирила і Мефодія», «Голос Православ'я» та інші журнали інших церков. Завжди мріяла про час возз'єднання всіх християн.

Походила вона з реформованої-кальвінської родини, в дорослому віці прийняла святість миропомазання в католицькій церкві. Та найбільше полюбила Православну Церкву, якій залишилась вірною до останнього подиху, прийнявши останнє миропомазання. В роках кризи 1968/69 безстрашно виступала на захист св. Православ'я, черпаючи свої знання із великої кількості церковної літератури і церковної історії.

Нехай Господь Бог нагородить її душу вічними щедротами.

Вічная їй пам'ять, блаженний покой!

Священик Штефан.